

«Negoziaziorik gabe TIL hilda dago»

Joan Huguet (Ferreries, Menorca, 1954) PPko militantea da. Diputatu izan da, Menorcako Kontseiluko presidentea, Gobernuko presidenteordea, Parlamentuko presidentea, senataria... Gaur egun, irakaslea eta abokatua da. Balear Iretako (Herrialde Katalanak) presidente José Ramón Bauzàk ezarritako TIL (hiru eleko eredia) dekretu ezagunaren kontra idatzi du hainbat iritzi artikulutan.

| MIQUEL PAYERAS / EL TEMPS |

Gabriel Cañellas en Gobernu garaian onartu zen, 1986an, hizkuntza normalizaziorako legea. Baina PPko talde batek beti egin du adostasun horren kontra.

Bai, baina ia ikusezina izan da.

Zer gertatu zen 2007az geroztik, Carlos Delgado adar antikatalanistaren lider bihurtu eta bozken %30 lortu zuenean?

Zenbait gauza gertatu ziren. Orduko testuingurua gogoratu behar da. Kataluniako Estatutuaren erreformaren inguruan eztabaida sortu zen. Madrilen katalanaren aurkako historia handia sortu zen; hainbat hedabidek eragindako korronea izan zen. Etengabe aritu ziren: bateko, erkidego elebidunetan katalana gaztelanien aurka ari zela egiten; besteko, jendea baztertzen ari zirela gaztelaniaz hitz egiten zutelako... Giro horretan, Balearretako PPK porrot egin zuen 2007ko hauteskundeetan, Jaume Matas joan zen eta etxe barnean noraeza erabatekoa zen. Alderdiko sektore bat zeharo desengainatuta geratu zen, [ustelkeria] istiluak agertzen hasi ziren eta Carlos Delgado, egoera hartan, militante batzuentzat gauzak onera ekarriko zituen gizon bihurtu zen. Gainera, katalanismoaren aurkako programa nabarmena zeukan.

Delgadok 2008ko biltzarrean Rosa Estarásen kontra galdu zuen.

EFE

“Hezkuntzan katalanak toki zabalagoa hartu behar du egunero umeek jasotzen dituzten gaztelania input-ei aurre egiteko, hala nola, telebista, prentsa, familia, lagunak, publizitatea. Horren guztiaren %80 gaztelaniaz da”.

2010ean berriz aurkeztu eta Bauzàren aurka galdu zuen. Delgadok Bauzàrekin bat egin zuen eta gainera katalanaren estatusaren aurkako ideologia onartu zuen. Nola uler daiteke?

Nik uste dut Delgadoren eta Bauzàren arteko ituna 2010eko biltzarra baino lehenagokoa dela. Bauzàk Delgado bereganatu izana ondo iruditu zitzaidan, ona da irabazleak galtzailea kontuan hartzea.

Alabaina, gauza bat da pertsona taldean integratzea inor ez dela baztertzen erakusteko, baina inondik ere ez da logikoa galdu duenaren diskurtso politikoa besarkatzea. Ez dauka zentzurik. Argi dago Delgadoren tesiak gehiengo zabalez galdu zutela 2008ko eta 2010eko biltzarretan, eta hala ere, Bauzàk onartu egin zituen. Militanteek erabaki zutenarekin ez dauka zerikusirik.

Beraz, Delgadok bi biltzarretan galdu zuen, baina bere mezuak irabazi zuen.

Azken biltzarreko garaile handia, nahiz eta galdu, Carlos Delgadoren diskurtso ideologikoa izan zen. Ez da nire iritzia, egiaztapena baizik. Kontuz: ez naiz ari esaten hori ona ala txarra den, diodana da Bauzàk egiten duena, hots Delgadok eskatzen zuena, ez dela PPko militanteek biltzarrean erabaki zutena.

Presidentea ez bada ari egiten militanteek bozkatutakoa zergatik PPko inork ez du egoera horren eta Bauzàren jarreraren aurka egin?

Aldaketa hauteskunderen ondoren nabaritu delako. Ez lehenago. Egia da susmoak bazirela, halako eta bestelako iritziak... Baina inoiz ez zen argi eta garbi ezer mahai gainean jarri, alegia, Delgadok esaten zuena onartzea. Hauteskundeak gehiago zabalarekin irabazita gero dator aldaketa. Orduan konturatu ziren denak zer ari zen gertatzen. Baina ordurako Bauzàk Buletin Ofiziala bere eskutan zeukan, eta

horrek botere handia ematen du. Eta horren aurka...

“Katalana denentzat inposatu nahi zuen ezkerrearen dekretua astakeria zen eta orain TIL ezarri nahi den modua hanka-sartzea da”

Bauzàk dio hauteskunde programak jasotzen duela egiten ari dena.

Programak ez dio zehazki egiten ari dena. Egia da barne eztabaidak izan zirela katalanaren egoera legala erreformatzearen egokitasunaz, hau da, betebeharrekoa izatetik meritu izatera pasatzea administrazio hainbat sailetan. Eta ados nago, zenbait sailetan bai, baina ez denetan. Eta egia da TIL famatuaren espiritua badagoela programan, baina ez orain ezartzen ari den moduan. Garrantzitsua dela iruditzen zaidan gauza bat gehitu nahi-

ko nuke. Ez dakit PPk katalanarekiko halako jarrera izango zukeen baldin eta katalanistek aurreko *Pacte de Progrés*-en legegintzaldian egin zituzten gauza batzuk egin ez bazituzten. Zeren gogora dezagun Gobernuak [Antichenak] katalanizazio soziala inposatzen zuen dekretua onartu zuela eta Kontseiluak [Mallorcakoak] hornitzaileen kontratuak katalanez izatea ezarri zuela. Zentzugabeko gehiegikeriak ziren Balearretarako, ziurrenik beste toki batzuetakoa imitatu nahi zen. Min handia egin zuen. Ez daukat zalantzarik, jokabide hark [*Pacte de Progrés*] jarrerak [PP barruan] muturrera eramane zituen. Ultrakatalanistek, gutxienez, gaztelania katalanaren gainetik inposatu nahi dutenek adina min egiten diote katalanari.

Zure jarrera zein da?

Askatasuna eta oreka. Katalana denentzat inposatu nahi zuen ezkerrearen dekretua astakeria zen eta orain TIL ezarri nahi den modua hanka-sartzea da. Katalana zaindu

Bertsolari Txapelketa Nagusia 2013

KANPORAKETAK

LEGAZPI

Urbeltz pilotalekua
Urriak 19, 17:30ean

Ainhoa
Agirreazaldegia

Beñat
Lizaso

Igor
Elortza

Inigo Manteizidor
"Mantxi"

Iokin
Uranga

Oihana
Bartra

ANTOLATZAILEA

LAGUNTZAILEA

www.bertsozale.com

Inork nahi ez duen Bauzàren lege dekretua

BALEAR UHARTEETAKO PPreu Gobernuak lege dekretuari esker, TIL (Tratamiento Integrado de Lenguas) hizkuntza eredia ezarri nahi du irletako ikastetxeetan. Gaur arte murgiltze eredia baliatu izan dute, hau da, hezkuntza komunitateko hizkuntza ardatza katalana izan da. PPreu Gobernuaren iritziz hiru eleko ereduari esker, gaztelaniaz, katalanez eta ingelesez neurri berean irakatsiko duen sistemari esker, katalanaren inposaketa bukatuko da.

CCOO eta STEI sindikatuek eta Irletako Irakasleen Biltzarrek bideratuta, hiru asteko greba egin dute ikastetxeetan Bauzà presidentearen asmoen aurka. Irailaren 29an ia ehun mila herritar bildu ziren Palman manifestazioan.

Gobernuarekin izan dituzten negoziazioetan ezer lortu ez badute ere, greba bertan behera utzi dute oraingoz. Sindikatuek adierazi dutenez edozein momentutan erabaki dezakete berriz ere greba egitea edo geldialdiak antolatzea. Ikasgeletara itzuli diren irakasleek ez dute TIL eredia jarraituko eta orain arte bezala murgiltze ereduarekin segiko dute.

0. Irureta Azkune

egin behar da, eta bultzatu, baina ez inposatuta. Bi hizkuntza ofizialen arteko oreka berebizikoa da. Aukeratzeko askatasun guneak egon behar dute. Adibidez, irakurtzeko eta idazteko garaian diren haurren gurasoek hizkuntza aukeratzeko askatasuna izan behar dute. Baina era berean, gainerako hezkuntza mailetan katalanak toki zabalagoa hartu behar du egunero umeak jasotzen dituzten gaztelania input-ei aurre egiteko, hala nola, telebista, prentsa, familia, lagunak, publizitatea. Horren gutxiaren %80 gaztelaniaz da.

100.000 lagun atera ziren kalera irailaren 29an TIL ereduari ezetz esateko.

Bauzàren Gobernuan Hezkuntza kontseilari izan zen Rafael Boshen tesiekin lotzen zaituztela uste dut.

Bai, tesi zentzudunenak, neurritsuenak eta elkarrizketarako irekienak ziren.

Bauzàk apirilean Bosh kargutik kendu zuenean, itzulerarik gabeko bidea hasi al zuen presidenteak?

Hala da. Baina beste hau ere esan nahi dut: ez hezkuntzako sindikatuek ezta katalanismo moderatuak ere, ez zuten ulertu Boshen zer egin nahi zuen eta lepoa moztu nahi izan zioten. Denek lagundu zuten haren jarrera askoz gehiago ahultzeko. STEIkoei [sindikatuak] askotan esan nien: "nostalgia". Bosh ondo ari zela ondorioztatzea zentzuzkoa da, kontuan hartzen badugu antikatalanistak ultrakatalanistak bezainbat zituela kontra. Erdian hezkuntza komunitatearen gehiengoa dago, haiek ez daude ez bateko ez besteko muturrekin. Boshen ez zen gertatuko orain ikusten ari garen hau. Ziur nago askok etsipenez gogoratzeko dutela, bai horixe.

Bauzàk zergatik baztertu zuen Bosh?

Boshengatik gutxiespenez esaten da denak kontsolatu nahi zituela, diskurtso desberdinak zituela, eta halako batean Bauzàk horrela ez segitzea erabaki zuen. Baina Bosh egiazki oreka oso zaila gordetzen ari zen. Ondo ari zenaren frogak da

joan denetik egoera ziztu bizian gogortu dela eta bost hilabeteen begira non gauden.

Badirudi Bauzàk ez daukala TIL sindikatuekin eta Irakasleen Biltzarrekin negoziatzeko intenziorik.

Bi aldeetatik akats larriak egin dira. Batekoek eta bestekoek, puntu batzuetan, gezurra esaten dute haien interesak tarteko. Baina Bauzà presidentea da eta ulertu beharko luke negoziatzen ez badu TIL hil egingo dela. Ni TILen alde nago, baina ez nago ados ezarri nahi den moduarekin. Beste era batera egin behar da, mailaka, asko inbertituta. Negoziaziorik ez badago, nahiz eta formalki inposatu, egiazki ezartzea ezinezkoa izango da irakasleek boikota egiten badute.

Zer nahi du Bauzàk?

Arerio askok oker epaitzen dute. Bauzà ez da ez inozoa, ez da bat-batean erabakiak hartzen ari eta ez da ezjakina. Oso bizkorra da, aurrez erabakitako bidai orria jarraitzen ari da hotsun handiz eta helburuak oso garbi dauzka. Sinestuta dauka bere ustez inposizio katalanista denaren aurka borroka egin behar dela. Baina kontuz, bera ez da ari katalanaren aurka, hizkuntza bultzatzeko moduaren aurka ari da, alegia, era nazionalista eta katalanistaren kontra. ■

